

תלמוד בבלי מסכת מועד קטן דף כח עמוד א

תנו רבנן: מת פתאום - זו היא מיתה חטופה, חלה יום אחד ומת - זו היא מיתה דחופה. רבי חנניא בן גמליאל אומר: זו היא מיתה מגפה, שנאמר +יחזקאל כ"ד+ בן אדם הנני לקח ממך את מחמד עיניך במגפה וכתוב +יחזקאל כ"ד+ ואדבר אל העם בבקר ותמת אשתי בערב. שני ימים ומת - זו היא מיתה דחוויה, שלשה - גערה, ארבעה - נזיפה, חמשה - זו היא מיתה כל אדם. אמר רבי חנין: מאי קרא? - +דברים ל"א+ הן קרבו ימיר למות, הן - חד, קרבו - תרי, ימיר - תרי, הא חמשה. הן חד - שכן בלשון יוני קורין לאחת הן. **מת בחמשים שנה - זו היא מיתה כרת**, חמשים ושנים שנה - זו היא מיתה של שמואל הרמתי, ששים - זו היא מיתה בידי שמים. אמר מר זוטרא: מאי קרא - דכתיב +איוב ה'+ תבוא בכלח אלי - קבר, בכלח בגימטריא שיתין הוו. שבעים - שיבה, שמונים - גבורות, דכתיב +תהלים צ'+ ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה. **אמר רבה: מחמשים ועד ששים שנה - זו היא מיתה כרת**. והאי דלא חשיב להו - משום כבודו של שמואל הרמתי. רב יוסף, כי הוה בר שיתין עבד להו יומא טבא לרבנן. אמר: נפקי לי מכרת. אמר ליה אביי: נהי דנפק ליה מר מכרת דשני, מכרת דיומי מי נפיק מר? אמר ליה: נקוט לך מיהא פלגא בידך.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים פרק ב

כהדא דתני המת לחמשים שנה מת בהיכרת לחמשים ושנים זו היא מיתה שמואל הנביא לששים מיתה האמורה בתורה לשבעים מיתה של חיבה לשמונים מיתה של זקנה מכאן ואילך חיי צער. מה חמית מימר מת לחמשים מת בהיכרת כתיב [במדבר ד יח יט] אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי וגו' וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו. עשו להם דבר של תקנה שלא יזונו עיניהם מבית קדש הקדשים. וכתוב [שם כ] ולא יבואו לראות כבלע את הקדש ומתו וכתוב [שם נ כה] ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה. רבי אבין בריה דרבי תנחום בר טרפון שמע לה מן הכא [תהלים צ י] ימי שנותינו בהם שבעים שנה צא מהן עשרים [שנה] שאין בית דין של מעלן עונשין וכורתין נמצאת אומר המת לחמשים [שנה] מת בהיכרת

ויקרא פרק כ

(ז) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֶחָתוֹ בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֲרֹנְתָהּ וְהָיָה תִּרְאָה אֶת עֲרֹנְתוֹ חֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינַי בְּנֵי עַמֶּם עֲרֹנֹת אֶחָתוֹ גִּלְה עֲוֹנוֹ וְשָׂא:
(יח) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת אִשֶּׁה דְּנָה וְגִלְהָ אֶת עֲרֹנְתָהּ אֶת מְקוֹחַ הָעֵרְכָה וְהָיָה גִלְתָּהּ אֶת מְקוֹר דְּמִיָּה וְנִכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם מִקִּרְבַּ עַמֶּם:
(כ) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת דֹּדְתוֹ עֲרֹנֹת דָּדוֹ גִּלְה חֶטְאָם וְשָׂאוּ עֲרִירִים יְמָתוֹ:
(כא) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשֶּׁת אָחִיו נָדָה הוּא עֲרֹנֹת אָחִיו גִּלְה עֲרִירִים וְהָיוּ:

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף נה עמוד א

דרבה רמי, כתיב: ערירים יהיו, וכתוב: ערירים ימותו, הא כיצד? יש לו בנים קוברן, אין לו בנים הולך ערירי. ואיצטריך למכתב ערירים יהיו, ואיצטריך למכתב ערירים ימותו; דאי כתב רחמנא ערירים יהיו, ה"א עד חטאיה, אבל מחטאיה ואילך לא, כתב רחמנא ערירים ימותו; ואי כתב רחמנא ערירים ימותו, ה"א מחטאיה ואילך, אבל מעיקרא לא, צריכא

רש"י מסכת יבמות דף נה עמוד א

ערירים - היינו נמי כרת שזרעו נכרת.

ערירים יהיו - לשעת מיתתן משמע סופן לבא לידי ערירי דאם יש לו בנים קוברן.

ערירים ימותו - משמע דאם הן עכשיו ערירים כן ימות ואפי' יולדו להם לאחר מעשה.

דאי כתב רחמנא ערירים יהיו הוי אמינא דהוו ליה עד חטאיה - והכי משמע סופם להיות ערירים שימותו בניהם שיש להם עתה ויהיו ערירים אבל בשעת מיתתם לא ימותו ערירים דבנים דהוו ליה מחטאיה ואילך לא מייתי.

ואי כתב רחמנא ערירים ימותו ה"א מחטאיה ואילך - דהכי משמע מחטאם ישאו ואילך ערירים ימותו אבל בנים דמעיקרא לא מייתי כתב רחמנא ערירים יהיו סופן לבא לידי ערירים דמדכתיב ערירים יהיו מכלל דהשתא לאו ערירים נינהו.

תוספות מסכת שבת דף כה עמוד א

כרת - שאינו מגיע לששים שנה שהוא מיתה כל אדם כדמשמע בשילהי מ"ק (דף כח. ושם) דאמר התם רב יוסף כי הוה בר שיתין שנין עבד יומא טבא לרבנן אמר השתא נפקי לי מכרת א"ל אביי נהי דנפק מר מכרת דשני מכרת דיומי מי נפק מר פירוש כדאמר התם מת ביום א' מיתה של זעם שנים מיתה של בהלה שלשה מיתה של כרת ומיתה בידי שמים אין לה זמן קבוע **אלא שמת בשביל עון זה אפי' אין בידו עון אחר ואפי' למ"ד (לקמן דף נה.) יש מיתה בלא חטא בשביל עון זה יקצרו ימיו ומיהו בירושל' קאמר דכרת אינו מגיע לחמשים** ומפיק לה מאל תכריתו את שבט הקהתי וגו' וזאת עשו להם וחיו פי' אמרה תורה עשו להם תקנה שלא ימותו בעבודתן קודם חמשים וכתוב אל תכריתו משמע כרת היינו שמת קודם חמשים ומיתה האמורה בתורה דקאמר התם היינו שמת עד ששים דכתיב במדבר הזה יתמו ושם ימותו ולא נגזרה גזירה אלא על בני עשרים שימותו קודם ארבעים וקרי לה מיתה **אבל זרעו אומר ריב"א דאין בכרת אלא בהנהו דכתיב בהו ערירי ואין נראה לר"ת** דהא בפרק הבא על יבמתו (יבמות דף נה.) קאמר ערירי דכתב רחמנא גבי דודתו למה לי לכדרבא כו' ואי אין זרעו נכרת אלא דוקא בהנהו דכתיב ערירי מאי קבעי והא דלא קאמר במועד קטן (דף כח. ושם) נהי דנפק מר מכרת דשני מכרת דבני מי נפק מר התם מיירי כשאין לו בנים קטנים **ודוקא קטנים נענשים בעון אביהם ולא גדולים** כדמשמע בפירקין (דף לב:) ומיהו קשה דבתורת כהנים ממעט אשת אח מן האם מכרת מדכתיב אשת אחיו נדה היא מה נדה יש לה היתר אף אשת אח דיש לה היתר דהיינו מן האב דשריא כשאין לה בנים ובכולי הש"ס משמע דיש בה כרת כמו בשאר עריות דהא מני לה גבי חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן ולפירוש ריב"א אתי שפיר דמצינן למימר דמעט לה מערירי ואין להאריך:

תוספות מסכת יבמות דף ב עמוד א

אשת אחיו מאמו - משמע הכא דבאשת אחיו מאמו יש בה כרת דבחיבי לאוין סבר תנא דמתני' דחולצת כדתנן בפ"ב (לקמן ד' כ.) איסור מצוה ואיסור קדושה חולצת ולא מתייבמת ובהדיא תניא בגמרא מה אחות אשתו מיוחדת שהיא ערוה וחיביין על זדונה כרת כו' והקשה רבינו שמואל דבת"כ משמע שאין בה כרת דקתני התם ואיש אשר יקח את אשת אחיו באשת אחיו מאביו הכתוב מדבר אתה אומר באשת אחיו מאביו או אינו אלא באשת אחיו מאמו והדין נותן הואיל ואסר אחות אביו ואחות אמו ואסר אשת אחיו מה אחות אביו ואחות אמו בין מן האב בין מן האם וכו' ת"ל נדה היא מה נדה יש לה היתר ויש לה איסור אף אשת אחי יש לה היתר ויש לה איסור ויש לה אשת אחיו מאביו שיש לה איסור ויש לה היתר אם יש לה בנים אסורה אין לה בנים מותרת משמע דאתא למעוטי אשת אחיו מאמו דאין בה כרת ודוחק לומר ולפרש דדרשא דת"כ לא אתא למעוטי אשת אחיו מאמו אלא אתא למימר דאיכא כרת אף באשת אחיו מאביו באין לה בנים בחיי בעלה אף על גב דיש לה היתר לאחר מיתה דמה נדה אף על גב שיש לה היתר לאחר מכאן בשעת איסורה בכרת אף אשת אחי כן והכי דריש בריש הבא על יבמתו (לקמן נד.) דאין הלשון משמע כלל כן ועוד דבירושלמי דפרק כלל גדול קאמר דאחותו יצאת לחלק ודודתו יצאת לידון בערירי והדר פריך מאשת אחי למה יצאת ומשני לידון בערירי והדר קאמר ר' יוסי דודתו לצורך יצאתה למעט אשת אחיו מאמו דמה דודתו באשת אחי מאביו כדיליף התם ערות דודו מדודו או בן דודו דאיירי באחי אביו [מאביו] אף אשת אחיו באחיו מאביו ובתר הכי דריש לה מנדה היא כמו בת"כ משמע בהדיא דלמעט אשת אחיו מאמו אתא **ותירץ ה"ר משה דלא אתא למעוטי אלא מערירי דכתיב בההוא קרא אבל כרת יש בה** והא דבעי למילף מאחות אב ואחות אם דבין מן האב בין מן האם אף על גב דבאחות אב ואחות אם לא כתיב ערירי אהקישא דר' יונה דריש הבא על יבמתו (ג"ז שם:) סמיך דמהקישא דאשת אחיו מן האב נקיש כל העריות לחומרא ולא נקיש לאשת אחיו מאמו לקולא דממעט מנדה היא **ולא יתכן פירוש זה לרש"י שאומר דכל כרת הוא וזרעו נכרת דהיינו דאיכא בין כרת למיתה בידי שמים אלא לריב"א שאומר דאין נכרת הוא וזרעו אלא בעריות דכתיב בהו ערירי וחילוק יש בין מיתה לכרת כדאמר בירושלמי (פ"ב דבכורים) דכרת בן נ' ומפיק ליה מדכתיב אל תכריתו את שבט הקהתי (במדבר ד) ועבודתם עד נ' ומיתה היא בס' כמתי מדבר דכתיב (שם יד) יתמו ושם ימותו וחולק על הש"ס שלנו דבמ"ק (ד' כח. ושם) אמרינן מנ' ועד ס' זו היא מיתה כרת ונוכל לומר לפי הש"ס שלנו דמיתה בידי שמים אחר ס' וקודם זמן כרת וא"ת לפי ריב"א דברישי הבא על יבמתו (לקמן נה.) מאי פריך ערירי דכתיב בדודתו למה לי כיון דמכרת לא שמעי' ערירי ואי משום דמאשת אח שמעי' ערירי בכל העריות אם כן ה"ל לאקשווי אעירי דאשת אח למה לי דכתיב לבסוף ואר"י משום דבההיא שמעתא לעיל יליף כל העריות מנדה להעראה להכי פריך ערירי דכתיב בדודתו למה לי לילף הא נמי מנדה דכתיב גבי אשת אחיו נדה היא.**

במדבר פרק טו

(ל) וְהִנָּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּיַד הַכֹּהֵן מִן הָאֲזָכָח וּמִן הַגֵּר אֶת יְקִיָּקָה הוּא מְגַדֵּף וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקִּרְבַּי עִמָּה :
(לא) כִּי דָבַר יְקִיָּקָה בְּזֶה וְאֶת מִצְוֹתוֹ הִפְרָה תִּכְרַת הַנֶּפֶשׁ הַהוּא עֹנֶה בָּהּ :

תלמוד בבלי מסכת שבועות דף יג עמוד א

דתינא: +במדבר ט"ו+ כי דבר ה' בזה - זה הפורק עול ומגלה פנים בתורה, ואת מצותו הפר - זה המפר ברית בבשר; +במדבר ט"ו+ הכרת תכרת, הכרת - לפני יוה"כ, תכרת - לאחר יוה"כ; יכול אפילו עשה תשובה? ת"ל: +במדבר ט"ו+ עונה בה, לא אמרתי אלא בזמן שעונה בה. ורבנן? הכרת - בעולם הזה, תכרת - לעולם הבא; עונה בה - שאם עשה תשובה ומת, מיתה ממרקת.

תלמוד ירושלמי מסכת פאה פרק א דף טו טור ד /ה"א

...וכנגדן ארבעה דברים שהן נפרעין מן האדם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ואילו הן עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים ולשון הרע כנגד כולן עבודה זרה מניין הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה מה תלמוד לומר עונה בה מלמד שהנפש נכרתה ועונה עמה...

תלמוד ירושלמי מסכת פאה פרק א דף טז טור ב /ה"א

...רובו זכיות ומיעוטו עבירות נפרעין ממנו מיעוט עבירות קלות שעשה בעולם הזה בשביל ליתן לו שכרו משלם לעתיד לבוא אבל רובו עבירות ומיעוטו זכיות נותנין לו שכר מצות קלות שעשה בעולם הזה בשביל ליפרע ממנו משלם לעתיד לבוא אבל הפורק עול והמיפר ברית והמגלה פנים בתורה אף על פי שיש בידו מעשים טובים נפרעין ממנו בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא עבודה זרה וגילוי עריות...

ויקרא פרק כג

(כט) כִּי כָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא תִעָנֶה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָה מֵעַמִּיהָ :
(ל) וְכָל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה וְהָאֲבֹדֹתֶי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקִּרְבַּי עִמָּה :

ספרא אמור פרשה יא

והאבדתי מה תלמוד לומר לפי שהוא אומר כרת בכל מקום ואיני יודע מהו, כשהוא אומר והאבדתי לימד על הכרת שאין אלא אבדן

אבן עזרא ויקרא פרק כג

(ל) והאבדתי. יש הפרש בינו ובין ונכרתה (כט), ולא אוכל לפרש:

בראשית פרק יז

(יד) וְעָרַל זָכָר אֶשֶׁר לֹא יְמוּל אֶת בְּשָׁר עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיךָ אֶת בְּרִיתִי הַפֶּר:

רש"י בראשית פרק יז

(יד) ונכרתה הנפש - הולך ערירי ומת קודם זמנו:

אבן עזרא בראשית פרק יז

(יד)...וי"א כי כרת המת קודם נ"ב שנה, וי"א כי כרת שיכרת שמו במות זרעו על כן אמר הכתוב מעמיה, כי מי שיש לו בנים כאילו הוא חי ושמו לא נכרת

ויקרא פרק יז

(ט) וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יִבְיָאָנוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לִיקְנֹק וְנִכְרְתָה הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמִּינוּ:

רש"י ויקרא פרק יז

(ט) ונכרת - זרעו נכרת וימיו נכרתין:

רש"י מסכת כריתות דף ב עמוד א

פסח ומילה מצות עשה - ...ונכרת הוא שמת בלא בנים.

רש"י מסכת שבת דף כה עמוד א

וכרת - לאוכלה בטומאת הגוף, ותרומה במיתה בידי שמים - ימיו נקצרים, אבל אינו הולך ערירי.

רש"י מסכת שבת דף כה עמוד ב

כרת - עדיפא, דאית בה תרי חומרי: ימיו נכרתין, והולך ערירי.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת סנהדרין פרק י משנה א

...וכך אמרו עליהם השלום העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא רחיצה ולא סיכה ולא תשמיש אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה. והכונה באמרו עטרותיהם בראשיהם, קיום הנפש בקיום מושכלה והיותה היא והוא דבר אחד כמו שהזכירו בקיאי הפילוסופים בדרכים שיארך ביאורם כאן. ואמרו נהנים מזיו השכינה, כלומר שאותם הנפשות נהנות במה שמשכילות מן הבורא כמו שנהנות חיות הקדש ושאר מעלות המלאכים במה שהשכילו ממציאותו. **והנה האושר והתכלית הסופית היא להגיע אל המעמד הזה המרומם, ולהמצא באותו המצב וקיום הנפש כמו שאמרנו עד בלי סוף בקיום הבורא יתרומם שבחו שהוא סבת קיומה בהשגתה אותו כמו שמתבאר בפילוסופיה הראשונה, וזהו הטוב העצום שאין טוב להקישו אליו ולא עונג לדמותו בו, ואיך ידמה הקיים שאין לו תכלית בדבר האבד, והוא אמרו יתעלה למען ייטב לך והארכת ימים ובא בקבלה על ידיהם בפירושו למען ייטב לך לעולם שכולו טוב והארכת ימים לעולם שכולו ארוך. **והנקמה הגמורה היא שתכרת הנפש ותאבד ושלא יהיה לה קיום והוא הכרת האמור בתורה. וענין הכרת הנפש כמו שביאר ואמר הכרת תכרת הנפש היא ואמרו עליהם השלום הכרת בעולם הזה תכרת לעולם הבא. ואמר הכתוב והיתה נפש אדוני צרורה וכו'. **וכל מי ששקע בתענוגות הגופניות והזניח את האמת והעדיף את השוא נכרת מאותו השגב, וישאר חומר מוכרת בלבד, וכבר ביאר הנביא שהעולם הבא אינו נישג בחושים הגופניים והוא אמרו עין לא ראתה אלהים זולתיך יעשה למחכה לו, ואמרו בפירוש דבר זה כל הנביאים כולם לא נתנבאו אלא לימות המשיח אבל העולם הבא עין לא ראתה אלהים זולתיך.******

רמב"ם הלכות תשובה פרק ח

הלכה א

הטובה הצפונה לצדיקים היא חיי העולם הבא והיא החיים שאין מות עמהן והטובה שאין עמה רעה, הוא שכתוב בתורה למען ייטב לך והארכת ימים, מפי השמועה למדו למען ייטב לך לעולם שכולו טוב והארכת ימים לעולם שכולו ארוך, וזהו הוא העולם הבא, שכר הצדיקים הוא שיזכו א לנעום זה ויהיו בטובה זו, ופרעון הרשעים הוא שלא יזכו לחיים אלו אלא יכרת וימותו, **וכל מי שאינו זוכה לחיים אלו הוא המת ב שאינו חי לעולם אלא נכרת ברשעו ואבד כבהמה, וזהו כרת הכתובה בתורה שנאמר הכרת תכרת הנפש ההיא, מפי השמועה למדו הכרת בעולם הזה תכרת לעולם הבא, כלומר שאותה הנפש שפירשה מן הגוף בעולם הזה אינה זוכה לחיי העולם הבא אלא גם מן העולם הבא נכרתת.**

הלכה ה

ג הנקמה שאין נקמה גדולה ממנה שתכרת הנפש ולא תזכה לאותן החיים שנאמר הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה, וזה האבדון הוא שקורין אותו הנביאים דרך משל באר שחת ואבדון ותפתה ועלוקה וכל לשון כלייה והשחתה קוראין לו לפי שהיא הכלייה שאין אחריה תקומה וההפסד שאינו חוזר לעולם.

ויקרא פרק יז

(ד) וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יִבְיָאָנוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לִיקְנֹק לְפָנַי מִשְׁכַּן יְקִנֶּךָ דָּם יִחַשֵׁב לְאִישׁ הַהוּא דָּם שֶׁפָּךְ וְנִכְרְתָה הָאִישׁ הַהוּא מִקִּרְבִּי עֲמוֹ: (ט) וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יִבְיָאָנוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לִיקְנֹק וְנִכְרְתָה הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמִּינוּ:

ויקרא פרק יח

(כט) כי כל אשר יעשה מפל התועבות האלה ונכרתו הנפשות העשות מקרב עמם:

ויקרא פרק כב

(ג) אמר אלהים לד'רתיכם כל איש אשר יקרב מפל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל ליקזק וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מלפני אני יקזק:

ויקרא פרק כג

(כט) כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה ונכרתה מעמיה:
(ל) וכל הנפש אשר תעשה כל מלאכה בעצם היום הזה והאבדתי את הנפש ההוא מקרב עמה:

במדבר פרק טו

(ל) והנפש אשר תעשה ביד כמה מן האזרח ומן הגר את יקזק הוא מגדף ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמה:
(לא) כי דבר יקזק בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת הנפש ההוא עונה בה:

רמב"ן ויקרא פרק יח

(כט) ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם - זרעו נכרת וימיו נכרתים, לשון רש"י (לעיל יז ט). והנה בכריתות בתורה שלשה ענינים, האחד שנאמר בו ונכרת האיש ההוא (שם שם ט ד), והשני שנאמר בהן ונכרתו הנפשות העושות, ונכרתה הנפש ההוא מלפני (להלן כב ג) והשלישי שנאמר בהן הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה (במדבר טו לא). ואמר ביום הכפורים (להלן כג ל) והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה, ואמרו בסיפרא (אמור פרק יד ד), לפי שהוא אומר כרת בכל מקום ואיני יודע מה הוא, וכשהוא אומר והאבדתי, למד על הכרת שאינו אלא אבדן:

וביאור הענין, כי האוכל חלב או דם והוא צדיק ורובו זכויות אבל גברה תאוותו עליו ונכשל בעבירה ההיא, יכרתו ימיו וימות בנעורים קודם שיגיע לימי זקנה, והם ששים שנה, ואין נפשו בהכרת, אבל יהיה לו חלק בעולם הנשמות כפי הראוי למעשיו הטובים כי צדיק היה, ויהיה לו עוד חלק לעולם הבא הוא העולם שאחרי התחיה, ובזה אמר ונכרת האיש ההוא: ואשר עם החטא החמור ההוא יהיו עונותיו מרובין מזכויותיו, עונש הכרת שבעבירה החמורה מגיע לנפש החוטאת לאחר שתפרד מן הגוף והיא נכרתת מחיי עולם הנשמות, ובמחויבי הכרת הזה רומז הכתוב ונכרתה הנפש ההיא מלפני, וכתב והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה. ואלו אין להם כרת בגופם, אלא פעמים שיחיו ויגיעו לימים רבים וגם עד זקנה ושיבה, כענין שכתוב (קהלת ז טו) ויש רשע מאריך ברעתו. וזהו מה שאמרו רבותינו (עיין ר"ה יז א) אבל מי שעונותיו מרובין מזכויותיו ובכללן עון פושעי אומות העולם בגופן ואמר רב פפא בעבירה, כלומר בערוה מן העריות, יורדים לגיהנם ונדונין שנים עשר חודש, לאחר שנים עשר חודש גופן כלה ונשמתן נשרפת ורוח מפזרתן תחת כפות רגלי הצדיקים וכו':
ויש כרת חמור שנכרת גופו ונפשו, והוא הנאמר בו (במדבר טו לא) כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה, ודרשו (שבועות יג א) הכרת, בעולם הזה, תכרת, לעולם הבא, לומר שהוא ימות בנוער וחיתו בקדשים, שלא תחיה נפשו בתחיית המתים ואין לה חלק לעולם הבא:

ואין כפל הכרת הזה הנאמר בתורה אלא בעניני עבודה זרה ומגדף, ורבותינו דרשו בו עוד במסכת שבועות (שם) כי דבר ה' בזה, זה הפורק עול ומגלה פנים בתורה, ואת מצותו הפר, זה המפיר ברית בשר, אבל אינו בכל הכריתות. ושם מבואר זה בגמרא שאין הכפל של הכרת תכרת בשאר חייבי כריתות שבתורה אלא באלו הנדרשים מן הכתוב הזה, כי הכתוב הוא במגדף ועובד ע"ז, והם הוסיפו במדרשים הכופרים בעיקר והרשעים המוחלטים, וכמו שנאמר בהם בקבלה (ישעיה סו כד), כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה, והם אותם שמנו במשנה (סנה' צ). ובברייתא (קח). ואלו שאין להם חלק לעולם הבא:

וכן נראה שאין כל חייבי כריתות בעריות כרת לזרעם אלא באותן שכתוב בהן "ערירים". ויתכן שהוקשו כל

העריות זו לזו, אבל בשאר הכריתות כגון חלב ודם אין לנו. כתב ר"א (להלן כג ל) יש הפרש בין והאבדתי ובין ונכרתה, ולא אוכל לפרש. יחשוב החכם כי האובדת תאבד והנכרתת תכחד ולא ישא אלהים נפש:
ותדע ותשכיל כי הכריתות הנזכרות בנפש בטחון גדול בקיום הנפשות אחרי המיתה ובמתן השכר בעולם הנשמות, כי באמרו יתברך ונכרתה הנפש ההיא מקרב עמה (במד' טו ל), ונכרתה הנפש ההיא מלפני (להלן כב ג), יורה כי הנפש החוטאת היא תכרת בעונה, ושאר הנפשות אשר לא חטאו תהיינה קיימות לפניו בזיו העליון. ולכך הוא מפרש הנפש ההיא עונה בה (במד' טו לא) כי העון אשר בה הוא יכריתנה:
וטעם הענין, כי נשמת האדם נר ה' אשר נופחה באפינו מפי עליון ונשמת שדי, כמו שנאמר (בר' ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים. והנה היא בענינה ולא תמות, ואיננה מורכבת שתפרד הרכבתה ותהיה לה סיבת הויה והפסד כמורכבים, אבל קיומה ראוי והוא עומד לעד כקיום השכלים הנבדלים, ולכך לא יצטרך הכתוב לומר כי בזכות המצות יהיה קיומה אבל יאמר כי בעונש העבירות תתגאל ותטמא ותכרת מן הקיום הראוי, והוא הלשון שתפסה בהן התורה "כרת" כענף הנכרת מן האילן שממנו יחיה שרשו. והוא מה שאמרו רבותינו (ספרי שלח קיב), מקרב עמה, ועמה שלום, כי הכרת של הנפש החוטאת יורה על קיום שאר הנפשות שלא חטאו, והן עמה שהן בשלום:
וכבר פירשנו (שמות ו ב) כי כל היעודים שבתורה בהבטחות או בהתראות כולם מופתיים מן הנסים הנסתרים, בדבר מופתי תבטיח ותזהיר התורה לעולם, ולכן הזהיר בכאן בכרת שהוא ענין נסי, ולא תבטיח בקיום שהוא ראוי:
והנה הכריתות שבתורה הם שלשים ושש (כריתות ב א), ומהם רבים באיסורי הערוה רצוני לומר על בעילה האסורה, וכן מיתות בית דין בענין הבעילה שש עשרה ואין באיסור המאכלים מיתה כלל:
והטעם בהיות העונשין הגדולים כמיתות בית דין והכרת בעניני הבעילה, מפני שגילוי העריות דבר נמאס מאד אצל התורה, כנזכר בזאת הפרשה ובמקומות רבים בכתוב, וחכמים מזכירין לעולם ע"ז וגלוי עריות ושפיכות דמים, יזכירו אותה אחר ע"ז וקודם שפיכות דמים, וכמו שאמרו (סנה' קו). אלהיהם של אלו שונא זמה הוא. ויש לענין סוד גדול בסוד היצירה. והרב אמר במ"נ (ג מא) בעבור היות יצר האדם גדול בענין המשגל והתאוה בו רבה, והדברים שהם רבי המכשולות צריכים עונש גדול ליסור אותם. וגם זה אמת: